



---

## GAZTE BERRITSUAK

Barakaldoko Bigarren Hezkuntzako  
ikasleekin euskara indartze saio ludikoak  
2020–2021 ikasturtean

---

*Barakaldoko Udaleko Euskara Zerbitzua*

*2020ko azaroan*

**ebete**



## 1. Abiapuntua

---

Barakaldoko Udaleko Euskara Zerbitzutik hiriko haur eta nerabeen euskara gaitasuna hobetzeko plangintza bat garatu nahi da.

Barakaldoko ikasle gehien gehienek D eta B erduetan ikasten dute eta euskararen ezagutzak nabarmen gora egin du azken hamarkadetan. Ezagutzak gora egin duen arren, ez du modu berean egin ulermen gaitasunean eta erabiltzeko gaitasunean; izan ere, ikasle gehienek eskolaz kanpo euskara erabiltzeko aukera gehiegi ez dutenez, erabiltzeko gaitasuna ez da nahi beste garatzen.

Programa honen helburu nagusia, beraz, ikasleak euskara ere edozein egoera eta harremanetan eroso eta segurtasunez aritzeko gai izatea. Horri begira, Barakaldoko Udalak “Gazte Berritsuak” programa abian jarriko du. Ebete hizkuntza–zerbitzuetatik kudeatuko da programa hori 2020–2021 ikasturtean.

## 2. Helburuak

---

- Barakaldoko ikastetxeetako Bigarren Hezkuntzako lehenengo eta bigarren mailako ikasleei, euskara gaitasuna hobetzera begira erabilera gune bat eta testuinguru egoki bat eskaintzea.
- Lanketa horren bidez, gaitasunean eta erabileran eragiteaz gain, hizkuntzarekin harremanean eragitea, eta beraz, euskararekiko jarreretan eragin positiboa izatea.



### 3. Erabileran eta gaitasun komunikatiboetan eragitea

---

Programa honen izaera berritzailea da eta plan pilotu baten moduan har daiteke. Programa honen bidez hurrengo urtetara begira eduki batzuk eta lan egiteko metodologia bat garatu nahi dira.

Ludikotasuna hartuko da oinarri moduan, baina horretaz gain, ahalegin berezia egingo da gaitasun komunikatiboen lanketa ondo garatzeko: behar bezala oinarritua, tresna egokiak landuta, eta neurgailuak ondo zehaztuta.

Gaitasun komunikatiboen lanketa egiteko honako **irizpideak** hartuko dira kontuan:

- Irteera profilak
- Ikuspegi komunikatiboa
- Ahozkotasuna

Lanketa hori egiteko **estrategia eta baliabide hauek** erabiliko dira:

- Elkarrizketa itxiak eta hizkuntza-jolasak
- Jarduera egokituak
- Hizkuntza errutinak
- Ekintza komunikatiboak
- Ulermen estrategiak

Horren guztiaren eraginkortasuna eta egokitasuna baloratzeko **hainbat neurgailu** jarriko dira:

- Parte hartzaileen gaitasun komunikatiboari buruzko galdetegiak
- Erabilitako estrategia bakoitzaren balorazioa egiteko fitxa
- Programazio ludikoaren eta taldeen dinamikaren balorazioa egiteko galdetegiak
- Hori guztia jasotzen duen eta balorazio orokorra ere izango duen memoria ikasturte amaieran



## 4. Irteera profilak

---

Irteera–profilak zehazterakoan, Heziberri eta Europar Markoa hartuko dira erreferentzia moduan. Helduen hizkuntza–alfabetatzera sortutako sailkapen bat da, baina hezkuntzara ere egokitu da. Ikasketak aurrera eramateko, zein hizkuntza–gaitasun behar diren ikertu da Europar Markoaren barruan, eta honakoa da erreferentzia hori entzun, idatzi, mintzatu eta irakurtzeko:

– 13–14 urte: B1

– 15–16 urte: B2

Euskara indartzeko programa honetan ahozko ulermenean eta ahozko ekoizpenean jarriko da arreta. Euskara gaitasun apala duten ikasleek parte hartuko dutela kontuan hartuz, eta parte hartzaileen benetako maila aztertutakoan taldez talde berriz zehaztu beharko dela aurreikusita, honako helburu hauek jartzea proposatzen dugu:

- Ahozko ulermena: B1
- Ahozko elkarrekintza edo elkarreragina eta ahozko ekoizpena: A2

Irteera–profilak zehazteak ikasleek zer gaitasun izan behar duten jakiten lagunduko digu, eta beraz, zer den landu behar dena eta ebaluatu behar dena.

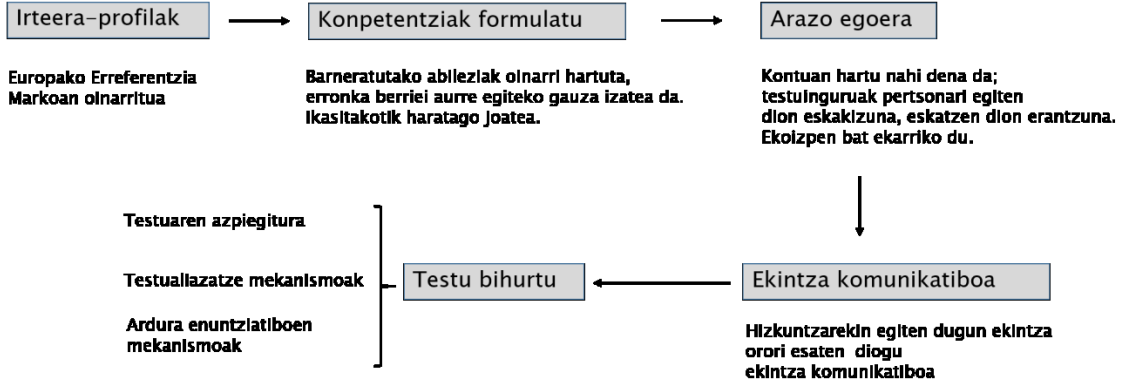
## 5. Ikuspegi komunikatiboa

---

Heziberrik eta Europar Markoak hizkuntzak ikuspegi komunikatibotik lantzea proposatzen dute. Ikuspegi komunikatibotik lan egiten badugu nerabeei komunikatzeko gaitasuna garatzen lagunduko diegu: egiten jakin behar dute.

Ikuspegi horren arabera, ez da neurtzen nerabeek zenbat dakiten, baizik eta hizkuntza horrekin zer egiteko gai diren.

Ikuspegi komunikatiboaren urratsak:



Euskara indartze saioetan ikuspegi hau oso kontuan izango da. Programan zehar hainbat ekintza komunikatibo proposatuko dira eta hainbat tarteetan hizkuntzaren lanketa ekintza komunikatibo horretara begira egingo da.

## 6. Ahozkoatasuna

Ahozkoatasuna izango da programaren zehar lerro nagusienetako bat. Ahal den guztia ahoz egingo da eta idatziak leku txikia izango du. Ulermena eta ahozko produkzioa hobetzen lagundu nahi zaie batez ere. Gainera, izaera ludikoa duen jarduera izanik idatzia oinarri duten estrategiak kaltegarriak izan daitezke.

## 7. Erabilera eta gaitasun komunikatiboa garatzeko estrategiak

Lanketa hori egiteko estrategia eta baliabide hauek erabiliko dira:

**Elkarrizketa itxiak eta hizkuntza-jolasak:** eginda ematen zaizkien elkarrizketa eta esaldiak dira. Ekintza ludikoak dira baina hizkuntzaren lanketa modu esplizitua egiten da. Ariketa, jolas eta dinamika sinple eta denbora tarte laburrean egitekoak dira.

**Jarduera egokituak:** jarduera edo dinamika bera aurrera eramateko hizkuntza erabiltzea ezinbesteko bihurtzean oinarritzen da. Hizkuntza erabiltzea ezinbestekoa denez, hezitzailearentzat errazagoa da elkarrizketak euskaraz izan daitezen parte hartzaileei laguntzea. Jarduera hauek egin ahal izateko gutxieneko hizkuntza-gaitasun bat beharrezkoa da, baina maila baxukoekin ere egin daitezke batzuk.



**Hizkuntza–errutinak:** jardueran zehar hainbat hizkuntza–errutina txertatuko dira. Besteak beste: agurrak, instrukzio batzuk, txanda eskatzekoak eta abar. Oinarrizko batzuk jarriko dira hasieran, eta tartean behin, gehitu edo aldatu egingo dira. Tresna osagarri bat da, baina hainbat hizkuntza egitura lantzeko baliagarri izan daiteke.

**Ekintza komunikatiboak:** ikuspegi komunikatiboa ere landu nahi denez, jardueran zehar hainbat ekintza komunikatibo proposatuko zaizkie. Hizkuntza erabiliz aurrera atera behar dituzten egoera edo erronkak proposatuko zaizkie, ahal den neurrian taldetik kanpoko harremanak ere bilatuz eta harreman horietan euskararen erabilera bermatuz.

Ekintza komunikatibo horiek ezaugarri hauek izango dituzte:

- Irteera profila kontuan hartuz planteatuko dira: parte hartzaileak dauden gaitasun maila horretan zer egiten jakin behar dute?
- Hortik konpetentzia eta arazo egoera bat zehaztuko dira
- Arazo egoera hori ekintza komunikatibo bihurtuko da. Ekintza horrek benetako egoera bat izan behar du.
- Ekintza hori aurrera eramateko zer jakin behar duten eta zer den erakusgarri zehaztuko da lanketa egin ahal izateko.

**Ulermen estrategiak:** hezitzaileek ulermen estrategia anitzak erailtzea ere zainduko da. Ulermen estrategien bidez parte hartzaileei hizkuntza garatzen lagunduko zaie: estrategia horien bidez zein urratsetan dauden ikus daiteke, parte hartzaileei beraien gaitasunarekiko segurtasuna emango zaie, eta abar.



## 8. Jarrerak lantzea

Ezaugarri hauetako programa bat euskararekiko jarrerak lantzeko erabiltzea ere oso egokia da: euskararen erabilera eta gaitasuna lantzea oinarri izan arren, horren osagarria jarrerak lantzeko jarduerak egin daitezke.

Bide horretan bi oinarri hartuko dira kontuan:

- Hizkuntzarekin harremana
- Hizkuntza-sozializazioa

Barakaldoko nerabeak eleaniztunak izateko bidean daude: gutxienez euskara, gaztelania eta ingelesa ikasten ari dira. Eleaniztunak izatea ona izango da beraientzat, baina prozesu horretan hizkuntzekiko harremana zaindu behar da. Nerabe askok euskara nagusiki eskolarekin lotzen dute, eta askotan euskararekin harremana nahiko ahula da. Horrek eragina du beraien jarreretan.

Bestalde, sozializazio prozesu batean daude eta hor hizkuntza-sozializazio bat ere ematen da: inguruan dituzten edota ikasten ari diren hizkuntza horiek noiz eta norekin erabili ikasten dute, gizartean zein balio duten barneratzen dute, eta abar. Beraz, hizkuntza-sozializazio horretan euskararekin harreman indartsu eta positiboa izaten laguntzea onuragarria izango da beraientzat.

Horri begira, Soziolinguistika klusterrak landutako ikerketa bat hartuko da lan tresna moduan: *Gazteen hizkuntza-ohituretan eragiten duten faktoreak* (2010). Honakoak dira faktore horiek:

<b>Ama-hizkuntza:</b> etxetik euskara jasotzea.
<b>Ingurune hurbila:</b> kalean euskara asko entzutea, familian, etxean...
<b>Bakoitzaren jarrerak:</b> euskararen aldeko jarrera izatea edo ez izatea.
<b>Hizkuntza-gaitasuna:</b> ezagutzen dugun hizkuntzetako bakoitzean dugun gaitasuna. Adb: euskalkian aritzeko gai izatea, lagunarterako erregistro aberatsa...
<b>Identitate kolektiboa:</b> norbera ibiltzen den giro eta taldeetan euskararen aldeko jarrerak ikustea,



euskararekiko jokabide aktiboak ikustea...
<b>Harreman sareetako hizkuntza-arauak:</b> harreman sare guztietan izaten dira hizkuntza-arauak. Euskarak nolako lekua du norbera ibiltzen den sare horietan?
<b>Pertsona eta talde erreferenteak:</b> 2-3 helduagoak diren kuadrillek euskararekiko erakusten dituzten jokabideak, erreferenteak diren pertsonaiek erakusten dituztenak...
<b>Hizkuntzarekiko gizarte pertzepzioa:</b> hizkuntza bakoitzari buruz jasotzen ditugun mezuak (zein balorerekin lotzen diren...).
<b>Egoera soziolinguistikoarekiko gizarte pertzepzioa:</b> euskararen ezagutza eta erabilera normaltzat ikustea, eskolarekin soilik lotzea...
<b>Kontsumo eskaintza:</b> produktu eta zerbitzuak euskaraz eskura izatea (musika, eskola orduz kanpoko jarduerak...).
<b>Input mediatikoa:</b> komunikabideetatik jasotzen ditugun mezuak.
<b>Testuinguru politikoa:</b> legeak, testuinguru horietatik jasotzen ditugun mezuak, zerbitzu eskaintza...

Faktore horietatik abiatuz, programa zehar zein nolako jarduerak landu daitezkeen ikusi daiteke. Are gehiago, jarduera adibideen bilduma bat osatua dugu lehendik ere: Gipuzkoako Foru Aldundiaren eskariz, gaztelekuetarako hainbat proposamen landu genituen Ebete hizkuntza-zerbitzuetatik eta horiek erabilgarri izan daitezke euskara indartze programa honetan.

Gida horretan hiru motatako jarduerak biltzen dira: hausnarketa oinarri duten jarduerak, jarduera ludikoak eta hausnarketak bideratzek egoerak baliatzea. Besteak beste erreferenteen inguruko dinamikak daude, identitate kolektiboari buruzko hausnarketak, aurreiritziei buruzko dinamika eta jolasak eta abar.





## 9. Programaren ezaugarriak

---

### Nori zuzendua?

Bigarren Hezkuntzako lehen eta bigarren mailan ikasten duten eta euskarari dagokionez zailtasunak dituzten edo gaitasun mugatua duten nerabeei.

### Nork parte har dezake?

Gonbidapen bidez egingo da deialdia. Institutuetako irakasleek erabakiko dute zein ikasleek parte hartzea nahi duten eta ikasle horiei eta haien gurasoei bana banako gonbidapena egingo diete. Euskara gaitasun nahiko urria duten ikasleak izango dira, baina ikasketetan ahalegin bat egiten dutenak izatea komeni da. Hau da: ikasteko eta parte hartzeko gutxieneko jarrera egoki bat izan dezaketenak.

### Zenbat talde osatuko dira?

Institutu bakoitzeko, gehienez ere, lau talde osatzea aurreikusten da. Talde bakoitzean gehienez 10 kide arituko dira eta gutxienez 7. Talde bakoitzarekin hezitzaile bat arituko da.

### Saioen ezaugarriak: noiz, nola

Astean bi saio izango dira eta ordu eta erdikoak izango dira.

2021eko urtarriletik aurrera egingo da eta talde bakoitzarekin ordu eta erdiko 16 saio egingo dira. Astean bi saio izatea aurreikusten da. Institutuetako arduradunekin aztertu eta adostuko dira ezaugarri guztiak: datak, ordutegiak, eta abar.

### Etxealdi goeran telematikoki egiteko aukera:

- Etxealdi egoera bat emango balitz, programa telematikoki egiteko egokituko litzateke. Are gehiago, Covid gaitzari aurre egiteko institutuetan garatu dituzten protokoloak direla eta egokiagoa ikusten badute telematikoki egiten hastea, horrela egingo litzateke eta aukera ikusten denean saio presentzialak egiten hasi.



- Covid gaitzaren aurren programa aurrera eramateko protokolo bat ere landuko da: hezitzaileek eta parte hartzaileek bete beharreko arauak, dinamizazio eta jardueri begirako baldintzak eta abar.

## 10. Institutuekin eta irakasleekin elkarlana

Programa osoan zehar institutuekin eta irakasleekin elkarlana eta koordinazioa zaindu eta bermatuko da, programak arrakasta izan dezan oinarritzkoa izango da hori.

Horri begira, ondorengo urrats hauek ematea aurreikusten da:

- Institutuetako arduradunekin bilerak: lehenik eta behin parte hartzeko interesa duten institutuetako arduradunekin bilerak egingo dira. Programaren oinarriak eta ezaugarriak aurkezteko zaizkie, ekarpenak egiteko aukera emango zaie, eta programaren xehetasunak lotuko dira. Besteak beste: deialdia nola egingo den, azpiegitura zein izango den, ordutegiak eta datak, taldeak osatzeko modua eta irakasleei aurkezpena eta beraiekin koordinazioa.
- Irakasleei aurkezpena: institutuek programan parte hartzea erabaki aurretik irakasleei aurkezpen bat egingo zaie. DBH1-2ko tutoreek eta euskarako irakasleek parte hartzea aurreikusten da. Oinarriak aurkeztuko zaizkie, egin nahi den lanketa azaldu, xehetasunak aztertu eta beraien inplikazioa eta parte hartzea nolakoa izango den adostu.
- Irakasleekin elkarlana taldeak osatzera begira eta hizkuntza helburuak finkatzera begira: deialdia irakasleen bidez egingo da, beraiek erabakiko dute zein ikasleri proposatuko zaien parte hartzea. Izen-ematea jasotzen denean, taldekatzea ere irakasleek egingo dute egokien ikusten dituzten irizpideen arabera (ikasgeletako taldeetako kideak mantentzea, gaitasunen araberrako taldekatzea egitea edo besteren bat).
- Jarraipenerako eta koordinaziorako tresnak: ikastetxeekin eta irakasleekin elkarlana programa osoan zehar mantentzeko tresnak prestatuko dira. Horri begira hamabostero ikastetxeetara balorazio labur bat bidaliko da. Hor jasoko dira: parte hartzea, hezitzaileen sententzioak eta saio horietan landutako eta erabilitako estrategiak, tresnak eta hizkuntza-egiturak. Irakasleek eta institutuetako



arduradunek nahi dutenean proiektuko arduradunekin, koordinatzailearekin edo hezitzaileekin harremanetan jartzeko aukera izango dute.

- Balorazioa eta hobekuntzak: proiektuaren amaieran balorazio sakon bat egingo da eta aurreikusitako neurgailu guztien irakurketa ere egingo da. Irakasleei ere balorazio bat eskatuko zaie eta zein hobekuntza egin daitezkeen ere galdetuko zaie. Hori guztia txertatuko da amaierako memorian.

## 11. Antolaketarako urratsak

---

### **Lehenengo urratsa: institutuei aurkeztea eta programa egokitzea.**

Institutuetako arduradunekin bilera bat egingo da eta programa aurkeztuko zaie. Horren ondoren, institutuetako arduradunek ekarpenak egiteko aukera izango dute.

### **Bigarren urratsa: hezitzaileak hautatzea eta formatzea, eta estrategia garatzea.**

Institutuek parte hartzea erabakitzen badute, hezitzaileak hautatu eta formatuko dira. Aldi berean programazioa garatuko da eta horrekin lotutako estrategiak eta neurgailuak landuko dira.

### **Hirugarren urratsa: deialdia egitea eta taldekatzea egitea.**

Programaren lanketa egiten den bitartean deialdia eta taldekatzeak ere egingo dira. Deialdia egiteko esku-orri moduko bat prestatuko da eta institutuetako irakasleen ardura izango da dagokionari behar bezala helaraztea. Izen-emateak jasotakoan taldekatzeak egingo dituzte irakasleek eta Ebeteke dinamizatzaileei helaraziko dizkiete.

### **Laugarren urratsa: programa abian jartzea.**

Programa abian jarri aurretik parte hartzaileei buruzko informazioa jasoko da. Horretarako institutuetako irakasleei galdetegi bat helaraziko zaie eta ondoren bilerak egingo dira. Irakasleekin hizkuntza-helburuak aztertu eta adostuko dira, erabiliko diren estrategien berri emango zaie, eta koordinatzeko eta harremanetan jarraitzeko bideak finkatuko dira.



## 12. Programazio adibidea

Ondorengo taula hauetan saio batzuen programazio adibidea aurkezten da. Zehazki: zein izango diren saio horretako dinamika nagusiak, zein hizkuntza-estragiekin lotuta dauden eta zer landu nahi den dinamika horien bidez.

Saioa	Dinamika nagusiak	Hizkuntza-estragiak	Zer landu nahi da?
<b>A saioa</b>	1) Hilabeteko euskal kanta onenaren lehiaketa: aurkezpena + 1.kanta	Jarrerak lantzea	Hizkuntzarekin harremana: euskarazko erreferenteak
	2) Zer egin duzu asteburuan	Hizkuntza-errutina	“Norekin” eta “nora” estruktura linguistikoak eta hiztegia
	3) Memoria jolasa (izena + nongoa+ zaletasuna)	Estruktura linguistikoa	Deskribapenak
	4) Sua Jolasa	Elkarrizketa itxiak	Argudioak eta Euskal Herriko historia.
<b>B saioa</b>	1) Hilabeteko euskal kanta onenaren lehiaketa: 2.kanta	Jarrerak lantzea	Hizkuntzarekin harremana: euskarazko erreferenteak



	2)Zein naiz:  Animaliak bizkarrean	Elkarrizketa itxiak	Bai/ez elkarrizketak
	3)Hitza-txandapasa	Hizkuntza jolasa	Hiztegia
C saioa	1)Hilabeteko euskal kanta onenaren lehiaketa: 3.kanta	Jarrerak lantzea	Hizkuntzarekin harremana: euskarazko erreferenteak
	2) SUKALDARITZA EGUNA: <ul style="list-style-type: none"><li>• Erosketen simulazioa</li><li>• Erosketak egin</li><li>• Sukaldata</li></ul>	Simulazioa eta ekintza komunikatiboa	Hiztegia, azalpenak eta elkarrizketak
	3) Errezeta bingoa	Hizkuntza-errutinak	“Nork behar du?” eta “Zertarako?” galderak
D saioa	1)Hilabeteko euskal kanta onenaren lehiaketa: 4.kanta + hilabeteko kantaren aukeraketa.	Jarrerak lantzea	Hizkuntzarekin harremana: euskarazko erreferenteak
	2)Ginkana	Hizkuntza jolasa	Azalpenak
	3)Zer moduz zaude? jolasa	Hizkuntza-errutinak	Emozioen hiztegia eta « zer moduz zaude ? »